

บทปริทัศน์หนังสือ:

Grammar in Everyday Talk: Building Responsive Actions

โดย Sandra A. Thompson, Barbara A. Fox และ

Elizabeth Couper-Kuhlen

จงจินต์ นิลคำแหง

คณะภาษาจีนในฐานะภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยปักกิ่ง

Email: chenzongzhen@pku.edu.cn

รับบทความ 16 พฤศจิกายน 2564 แก้ไขบทความ 18 เมษายน 2565 ตอบรับ 8 มิถุนายน 2565

ออนไลน์ 25 เมษายน 2566

บทคัดย่อ

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ รูปแบบการสื่อสารขั้นพื้นฐานในชีวิตประจำวันแบบหนึ่งก็คือการสนทนา การศึกษาสังเกตภาษาที่ใช้ในการสนทนาที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติจึงเป็นวิธีที่ช่วยให้เข้าใจหน่วยต่าง ๆ ของภาษาได้ดีขึ้นวิธีหนึ่ง ดังเช่นสิ่งที่หนังสือ Grammar in Everyday Talk: Building Responsive Actions ซึ่งเขียนโดย Sandra A. Thompson, Barbara A. Fox และ Elizabeth Couper-Kuhlen ที่จะปริทัศน์นี้ได้นำเสนอ หนังสือเล่มนี้เป็นงานศึกษาวิจัยรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในการสนทนาด้วยภาษาอังกฤษแบบอเมริกันของวัจนกรรมเริ่มต้น 4 ประเภท ได้แก่ การถามข้อมูล การบอกข้อมูล การประเมินวิจารณ์และการขอร้อง จากมุมมองของภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์ (interactional linguistics) โดยคณะผู้เขียนได้ใช้การวิเคราะห์การสนทนา (conversation analysis) เป็นพื้นฐานในการสังเกตและวิเคราะห์รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำการตอบกลับขนาดสั้นและยาวจำนวน 6 ประเภท ว่ามีบทบาทอย่างไรในการสื่อความหมายและการดำเนินไปของการสนทนา จากการศึกษานี้ คณะผู้เขียนชี้ว่าการเลือกใช้และความหมายของรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับแต่ละประเภทแตกต่างกันไปตามประเภทของวัจนกรรม การกิจและตำแหน่งของวัจนกรรมในลำดับผลัดการสนทนา สอดคล้องกับแนวคิดที่เรียกว่า “ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง” (a positionally sensitive grammar) ผู้ปริทัศน์เชื่อว่า ผลการศึกษาและแนวทางการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาและนักวิจัยด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์ รวมทั้งครูอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

คำสำคัญ รูปแบบไวยากรณ์การตอบกลับ ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง ภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์

Book Review:
Grammar in Everyday Talk: Building Responsive Actions
by Sandra A. Thompson, Barbara A. Fox and
Elizabeth Couper-Kuhlen

Jongjin Nilkumhaeng

School of Chinese as a Second Language, Peking University

Email: chenzongzhen@pku.edu.cn

Received 16 November 2021; revised 18 April 2022; accepted 8 June 2022;

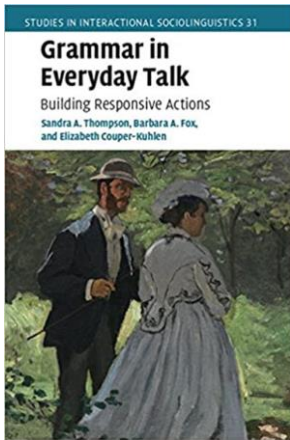
Online 25 April 2023

Abstract

Languages are the most important communication tools for mankind. One of the basic forms of daily communication is conversation. Exploring the language used in naturally occurring conversation is an effective way to a better understanding of the components of language. The book *Grammar in Everyday Talk: Building Responsive Actions*, by Sandra A. Thompson, Barbara A. Fox and Elizabeth Couper-Kuhlen provides an insight into American English grammatical patterns used for building responsive actions in everyday conversations. Adopting an interactional linguistics approach, the book investigates four types of sequences of initiating acts which are: information-seeking sequences, informing sequences, assessment sequences and request-for- action sequences. The authors of the book employ the conversational analysis method to analyze the roles of six types of short and long grammatical patterns in building responsive actions and examine how each grammatical pattern conveys meaning and shapes the trajectory of a conversation. The results indicate that the six types of grammatical patterns and their meanings are used in relation to types of adjacency pairs, roles and positions of the initiating and responsive actions in conversational sequences. These findings underpin the concept of a positionally sensitive grammar. The reviewer believes that this book is useful for linguistics students as well as researchers and English instructors who teach English as a second language.

Keywords: responsive forms, a positionally sensitive grammar, interactional linguistics

1. บทนำ



หนังสือ Grammar in Everyday Talk: Building Responsive Actions (Thompson et al., 2015, p. 341) ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 2015 โดยสำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เป็นผลงานร่วมกันของนักภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์สามท่าน คือ Sandra A. Thompson, Barbara A. Fox และ Elizabeth Couper-Kuhlen เนื้อหาในเล่มเป็นการศึกษารูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในคู่วิจารณ์กรรม 4 ประเภทจากมุมมองภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์ โดยใช้ข้อมูลในการวิจัยจากการสนทนาที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติ ทั้งที่มาจากการบันทึกเสียงสนทนาทางโทรศัพท์และวิดีโอบันทึกภาพการสนทนาแบบซึ่งหน้า ที่สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน รวมเป็นระยะเวลาประมาณ 30 ชั่วโมง จากนั้นได้นำรูปแบบการถอดเสียงตามหลักการวิเคราะห์การสนทนาแบบเจฟเฟอร์สันเนียน (Jeffersonian transcription) มาประยุกต์ใช้ในการถอดเสียงบทสนทนาดังกล่าว เพื่อบันทึกข้อมูลด้านจังหวะ ทำนองเสียง ระยะเวลาในการเว้นจังหวะระหว่างคำพูดแต่ละถ้อยคำ เสียงอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการสนทนา ตลอดจนสัญลักษณ์แสดงปัญหาในการถอดเสียงอีกด้วย เพื่อเก็บรายละเอียดการสนทนาให้ได้มากและชัดเจนที่สุด ดังตัวอย่างในภาพที่ 1

ภาพที่ 1

ตัวอย่างการถอดเสียงแบบเจฟเฟอส์เนียน

```
(1.3) "Al won" [= Schegloff's 'Auto Discussion 5:16-26']  
1 CUR: (W-)/(Oh-) howwz the races las'night.  
2 (0.8)  
3 ???: (Ha- [uh ] )=  
4 CUR: [Who w'n] [th'feature.]  
5 MIK: [= Al won, ]  
6 (0.3)  
7 CUR: [(Who)]=  
8 MIK: [Al. ]=
```

(Thompson et al., 2015, p. 8)

ในภาพข้างต้น นอกจากจะถอดข้อความที่สนทนากันแล้ว สัญลักษณ์ต่าง ๆ ยังแสดงถึงรายละเอียดด้านสัทสัมพันธ์ (prosody) เช่น การใส่สัญลักษณ์ (0.8) (0.3) ที่แสดงระยะเวลาที่เงียบหรือเว้นจังหวะ ใช้สัญลักษณ์ [] เพื่อแสดงว่าคำพูดในวงเล็บนี้ และวงเล็บถัดไปเกิดขึ้นพร้อมกัน หรือใช้ = เพื่อบอกว่าระหว่างสองข้อความไม่มีการหยุดเว้นจังหวะ ตลอดจนความชัดเจนมั่นใจในการถอดเสียงออกมาอีกด้วย เช่น การใช้เครื่องหมาย () / () ที่แสดงว่าผู้ถอดบันทึกไม่แน่ใจว่าเป็นคำใดแน่

ในการศึกษาวิจัยนี้ Thompson และคณะมีวัตถุประสงค์สำคัญสองประการ ประการที่หนึ่ง เพื่อค้นหา “การกระทำ” ที่แฝงไว้ในรูปแบบไวยากรณ์แต่ละประเภท ที่ใช้สร้างถ้อยคำตอบกลับ โดยต้องการสังเกตและวิเคราะห์ว่า การที่ผู้พูดเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์รูปแบบหนึ่งในบริบทหนึ่งนั้น ผู้พูดมีความต้องการจะทำสิ่งใด และประเภทของวัจนกรรมมีผลต่อการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์การตอบกลับอย่างไร วัตถุประสงค์ประการที่สอง เพื่อต้องการอภิปรายถึงรูปแบบไวยากรณ์ที่ไม่เป็นประโยค (nonsententials) ว่ามีบทบาทอย่างไรในการสนทนาระหว่างบุคคล และเพื่อพิสูจน์ว่าการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำในการสนทนาเป็นไปตามแนวคิดที่เรียกว่า “ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง” (a positionally sensitive grammar) จริงหรือไม่

เมื่อได้อ่านหนังสือเล่มนี้ ผู้อ่านจะพบว่าการกล่าวถ้อยคำหนึ่งเพื่อโต้ตอบระหว่างบุคคลนั้น มิเพียงต้องอ้างอิงหลักไวยากรณ์ของภาษานั้น ๆ ยังต้องเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ให้เหมาะสมกับบริบท เพื่อสื่อความหมายและเจตนาของผู้พูดให้ได้ประสิทธิภาพที่สุด โดยบริบทตามแนวทางศึกษาวิจัยของภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์นี้

จะเป็นบริบทภายในลำดับผลการสนทนาเอง ไม่ใช่บริบทที่เกี่ยวข้องกับสถานะและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด-ผู้ฟัง ต่างจากการศึกษาวิจัยปฏิบัติศาสตร์ที่คำนึงถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย จึงเป็นแนวปฏิบัติในการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ที่น่าสนใจอีกมุมมองหนึ่ง

2. แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในหนังสือเล่มนี้

เนื่องจากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในหนังสือเล่มนี้เป็นไปตามแนวทางภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์และมีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือต้องการอธิบายแนวคิดที่เรียกว่า “ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง” ดังนั้นก่อนที่จะกล่าวถึงเนื้อหาสำคัญของหนังสือเล่มนี้ ผู้ปริทัศน์จึงจะขอแนะนำแนวคิดเบื้องต้นของภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์และแนวคิด “ไวยากรณ์ที่อิงตามตำแหน่ง” เพื่อให้เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจการศึกษาความหมายและบทบาทของรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในหนังสือนี้

2.1 ภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์ (interactional linguistics)

ภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์ เป็นการศึกษาภาษาที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจว่าโครงสร้างภาษานั้นถูกปรับแต่งอย่างไรในระหว่างปฏิสัมพันธ์กันและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันนั้นถูกโครงสร้างภาษากำหนดการดำเนินไปได้อย่างไร (Selting & Couper-Kuhlen, 2001, p. 3) ดังนั้นการศึกษาในแนวทางนี้จึงเป็นการสังเกตและวิเคราะห์บทบาทและความหมายของโครงสร้างภาษาที่ใช้จริงตามธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาพูดที่มีการโต้ตอบกัน (talk-in-interaction) โดยการศึกษาวิจัยแขนงนี้จะเป็นการวิเคราะห์และสังเกตการกระทำและลำดับการกระทำต่าง ๆ (actions and action sequences) ระหว่างการพูดคุยปฏิสัมพันธ์กันอย่างละเอียด เพื่อค้นหาว่าการกระทำใด การกระทำหนึ่งที่อยู่ในตำแหน่งเฉพาะของลำดับการกระทำในกิจกรรมทางสังคมนั้น มีรูปแบบโครงสร้างภาษาใดที่ปรากฏขึ้นซ้ำ ๆ ซึ่งการศึกษารูปแบบโครงสร้างภาษาจากมุมมองนี้ ทำให้เราได้เห็นบทบาทและความหมายของรูปแบบโครงสร้างภาษานั้น ๆ แตกต่างจากแนวคิดทางภาษาศาสตร์แบบเดิม ๆ

เนื่องด้วยภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์ศึกษาและวิเคราะห์ความหมายของรูปแบบโครงสร้างภาษาที่ใช้ในการพูดคุยโต้ตอบ จึงอาศัยทฤษฎีและกรอบปฏิบัติตามแนวทางของการวิเคราะห์การสนทนาเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัย โดยในการวิเคราะห์บทบาทและความหมายของถ้อยคำ ๆ หนึ่ง นอกจากการสังเกตหน่วยต่าง ๆ ในประโยค

รูปแบบไวยากรณ์ ลักษณะสัทสัมพันธ์ (prosody) เช่น การใช้เสียงสูง-ต่ำ จังหวะเร็ว-ช้า ระยะเวลาเว้นช่วงระหว่างถ้อยคำ รวมทั้งอวัจนภาษา เช่น การชะงักกลั้ว สีสหน้าท่าทาง และอากัปกริยาที่ประกอบการพูดถ้อยคำนั้น ๆ แล้ว ยังต้องวิเคราะห์หน้าที่และตำแหน่งของถ้อยคำนั้นในลำดับผลัดการสนทนา (sequence) ด้วย เพราะในมุมมองของภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์นั้น ถ้อยคำมิใช่แค่ผลรวมของความหมายของส่วนประกอบต่าง ๆ ในประโยค แต่เป็นการกระทำทางสังคมที่มีแนวปฏิบัติซ้ำ ๆ ที่สังเกตได้

ดังนั้นการสร้างถ้อยคำในตำแหน่งเฉพาะหนึ่ง ๆ ในลำดับการสนทนานั้น แม้ว่าเราจะสามารถเลือกใช้รูปแบบประโยคที่หลากหลายได้ แต่ถ้อยคำที่มีรูปแบบไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน อาจสื่อความหมายและมีผลต่อการดำเนินไปของการสนทนาไม่เท่ากัน เช่น “Okay”, “I will”, “I will let you know” ล้วนสามารถใช้ในการตอบกลับวัจนกรรมการขอร้อง “please let me know if I am invited” ได้ทั้งหมด และล้วนแล้วแต่เป็นการตอบกลับแบบพึงประสงค์ (preferred response) คือเป็นการตอบรับคำขอร้อง แต่เมื่อมองกว้างไปถึงตำแหน่งที่ตั้งของวัจนกรรมนี้ในลำดับการโต้ตอบของการสนทนาทั้งบริบท อาจพบว่ารูปแบบการตอบกลับสามแบบดังกล่าวมีบทบาทต่อการดำเนินไปของการสนทนาไม่เหมือนกัน เช่น เมื่อ “please let me know if I am invited” เป็นการขอร้องที่กระทำซ้ำ คือเกิดขึ้นในลำดับถัดจากการขอร้องเรื่องเดียวกันครั้งแรก การตอบกลับด้วยรูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้น เช่น “Okay” หรือ “I will” อาจเป็นการรับคำที่ไม่หนักแน่นพอจะทำให้ผู้ขอร้องเชื่อมั่นได้ จนต้องกล่าวโต้ตอบกันไปมาอีก เพื่อให้ผู้ขอร้องมั่นใจว่าได้บรรลุเป้าหมายของการเจรจา ในขณะที่รูปแบบไวยากรณ์ขนาดยาว “I will let you know” สามารถแสดงการรับคำที่ผู้ถูกขอร้องสร้างถ้อยคำขึ้น โดยแสดงความเป็นผู้กระทำ (agency) จึงแสดงถึงความรับผิดชอบต่อคำพูดที่กล่าวไปอย่างหนักแน่น จนสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ขอร้องได้มากกว่า และนำไปสู่ปลายทางของการเจรจาเรื่องนี้ได้ในที่สุด ซึ่งการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้น-ยาวในตำแหน่งเฉพาะเช่นนี้ เป็นลักษณะการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในกิจกรรมการสนทนา จนสามารถรวบรวมเป็นข้อสังเกตในการตีความบทบาทและความหมายของรูปแบบโครงสร้างภาษานั้นในบริบทเฉพาะหนึ่ง ๆ ได้

2.2 ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง (a positionally sensitive grammar)

แนวคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบไวยากรณ์ในหนังสือเล่มนี้คือ แนวคิด “ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง” ซึ่งนำเสนอขึ้นเป็นครั้งแรกโดย Emanuel A. Schegloff ในบทความเรื่อง Turn organization:

one intersection of grammar and interaction (1996) โดยแนวคิดนี้เป็นผลจากการศึกษาสังเกตระบบในผลัดการสนทนา (turn organization) ที่ Schegloff ชี้ว่า บทสนทนาประกอบขึ้นจากถ้อยคำในแต่ละผลัดหรือที่เรียกว่า “หน่วยองค์ประกอบในผลัด” (turn constructional units หรือ TCUs) เรียงต่อ ๆ กัน โดยแต่ละหน่วยองค์ประกอบในผลัดนั้น อาจมีขนาดสั้นหรือยาวต่างกันไป เช่น อาจจะประกอบด้วยคำอนุภาคเพียงหนึ่งคำ อย่าง Oh! หรือเป็นคำศัพท์ วลี อนุพจน์ หรือประโยคที่ซับซ้อนแตกต่างกันไปตามบริบท ซึ่ง Schegloff พบว่า ในผลัดการสนทนาหนึ่งในบริบทเฉพาะหนึ่ง ๆ นั้น ถ้อยคำจะถูกเรียงร้อยหรือมีโครงสร้างอย่างไรให้เหมาะสมนั้น มิได้เป็นไปตามทฤษฎีทางไวยากรณ์เดิม ๆ ที่ได้เสนอกันไว้ เพราะทฤษฎีเหล่านั้นเป็นระบบไวยากรณ์ของประโยคเดียว ๆ ที่ไม่มีบริบทแวดล้อม อยู่ในกรอบที่นิ่ง ๆ คงที่ ไม่มีการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบโครงสร้างภาษาที่ใช้จริงในการสนทนาตามธรรมชาติ ดังนั้น การศึกษาไวยากรณ์จึงควรศึกษาจากถ้อยคำในบทสนทนาที่เกิดขึ้นจริง ๆ

สำหรับคำว่า “ไวยากรณ์” ในแนวคิด “ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง” นั้น Schegloff ชี้ว่าหมายถึง การจัดโครงสร้างภาษา (language organization) ขึ้นพื้นฐานสำหรับหน่วยองค์ประกอบในการผลัด หรือแบบแผนการเรียงร้อยถ้อยคำในแต่ละผลัดของการสนทนานั้นเอง ดังนั้นการศึกษา “ไวยากรณ์” ตามแนวคิด “ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง” ก็คือการศึกษาแบบแผนโครงสร้างภาษาในสภาพแวดล้อมที่ถ้อยคำนั้นถูกใช้ ซึ่งก็คือ “ผลัดในการสนทนา” ที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติ เพื่อให้เข้าใจแบบแผนการใช้ภาษาที่มักปรากฏในบริบทเฉพาะ และเพื่อให้เข้าใจบทบาทและความหมายของรูปแบบไวยากรณ์ประเภทต่าง ๆ ในบริบทที่แตกต่างกัน

3. เนื้อหาสำคัญของหนังสือ

3.1 เนื้อหาโดยรวมของหนังสือ

หนังสือ Grammar in Everyday Talk: Building Responsive Actions แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 บท โดยในบทที่ 1 และบทที่ 6 นั้น เป็นบทนำและบทสรุปของการศึกษารูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับ ส่วนบทที่ 2 ถึง บทที่ 5 แยกเป็นการศึกษาวิจัยรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับของวัจนกรรมเริ่มต้น (initiating actions) 4 ประเภท คือ การตอบกลับวัจนกรรมการถามข้อมูลด้วยประโยคคำถามที่ขึ้นด้วยคำแสดงคำถาม (information-seeking sequences with ‘question-word interrogatives’) การตอบกลับวัจนกรรมการบอกข้อมูล (informing sequences)

การตอบกลับวัจนกรรมการประเมินวิจารณ์ (assessment sequences) และการตอบกลับวัจนกรรมการขอร้องให้กระทำ (request-for-action sequences)

ในบทที่ 1 บทนำของหนังสือ Sandra และคณะ ได้บอกเล่าที่มาของการศึกษาวิจัยรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในเล่มนี้ว่าได้แรงบันดาลใจจากผลการศึกษาถ้อยคำขนาดสั้นและยาวในการตอบกลับประโยคคำถามที่ขึ้นด้วยคำแสดงคำถาม (Wh-questions) ของ Fox and Thompson (2010) ที่พบว่าในการสนทนาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาตินั้น โครงสร้างหรือรูปประโยคขนาดสั้นมิได้เป็นการ “ย่อ” “ตัดทอน” หรือ “มาจาก” รูปประโยคที่ยาวกว่า ตามแนวคิดที่นักภาษาศาสตร์ท่านอื่นเคยเสนอไว้ แต่เป็นผลจาก “ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง” (a positionally sensitive grammar) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ถูกเสนอขึ้นโดย Schegloff (1996) ผู้บุกเบิกการวิเคราะห์การสนทนา คณะผู้เขียนจึงต้องการศึกษาเพิ่มเติมว่าแนวคิด “ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง” นี้ จะสามารถอธิบายการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ที่แตกต่างกันในวัจนกรรมอื่น ๆ ได้เช่นกันหรือไม่

ในบทที่ 2-5 เป็นเนื้อหาหลักที่แสดงการศึกษาวิจัยรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในวัจนกรรม 4 ประเภท โดยแต่ละบทจะให้คำนิยามของวัจนกรรมที่ศึกษาและขอบเขตในการศึกษา จากนั้นจึงนำเสนอว่ารูปแบบไวยากรณ์ใดบ้างที่ปรากฏใช้ในการสร้างถ้อยคำตอบกลับสำหรับวัจนกรรมเริ่มต้นในบทนั้น ๆ ทั้งการตอบกลับเชิงบวกและการตอบกลับเชิงลบ พร้อมยกตัวอย่างประกอบการวิเคราะห์ “การกระทำ” และนัยยะเพิ่มเติมที่แฝงไว้ในรูปแบบไวยากรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่ใช้สร้างถ้อยคำตอบกลับ รวมทั้งลักษณะเสียงสูง-ต่ำที่มักปรากฏใช้ร่วมกับรูปแบบไวยากรณ์แต่ละประเภท ทั้งนี้ คณะผู้เขียนพบว่าในแต่ละวัจนกรรมนั้น รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับบางประเภทเป็นรูปแบบถ้อยคำที่มักใช้ในการตอบกลับวัจนกรรมเริ่มต้นนั้น ๆ และไม่บ่งปัญหา (unproblematic) ในขณะที่รูปแบบไวยากรณ์บางประเภทกลับแสดงนัยยะแฝงบางอย่างซึ่งบ่งปัญหา (problematic) เช่น ผู้กล่าวถ้อยคำตอบกลับไม่เต็มใจจะตอบรับคำขอร้อง หรือไม่ได้เห็นด้วยตามคำประเมินวิจารณ์ของคู่สนทนา หรือตอบคำถามโดยแฝงนัยยะว่าเรื่องที่คู่สนทนาถามเป็นเรื่องที่ควรจะรู้อยู่แล้ว ไม่น่าเอามาถาม เป็นต้น นอกจากการวิเคราะห์จากถ้อยคำในผลัดอื่น ๆ ในบทสนทนาและรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับแล้ว สิ่งที่คณะผู้เขียนสังเกตเป็นพิเศษยังมีลักษณะการใช้เสียงจังหวะเร็ว-ช้าและการเว้นระยะระหว่างซึ่งเป็นลักษณะสัทสัมพันธ์ในการกล่าวถ้อยคำตอบกลับและถ้อยคำในผลัดอื่น ๆ คำหรือผลัดในบทสนทนา รวมทั้งการแสดงออก

ทางร่างกาย เช่น สีหน้า สายตา ท่าทางระหว่างการสนทนา เพื่อประกอบการวิเคราะห์ความรู้สึกริคิดของผู้สนทนาและความหมายแฝงของถ้อยคำที่กล่าวอีกด้วย

ในบทที่ 6 ซึ่งเป็นบทสรุปของการศึกษาวิจัยในหนังสือเล่มนี้ คณะผู้เขียนได้สรุปรวมอีกครั้งว่าในวัจนกรรมเริ่มต้นแต่ละประเภทนั้น รูปแบบไวยากรณ์ใดเป็นรูปแบบที่มักใช้และไม่บังปัญหา และรูปแบบไวยากรณ์ใดที่อาจเป็นการตอบกลับที่แสดงปัญหาหรือมีนัยยะพิเศษบางอย่างแฝงอยู่ จากนั้นคณะผู้เขียนได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับและถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้น รวมทั้งปัจจัยที่ทำให้รูปแบบไวยากรณ์การตอบกลับประเภทต่าง ๆ มีบทบาทและความหมายต่างกันไปตามบริบท สุดท้าย คณะผู้เขียนได้อภิปรายแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ท่านอื่น ๆ เกี่ยวกับที่มาของรูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้นที่ไม่เป็นประโยคและความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้นและขนาดยาว ว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาที่คณะผู้เขียนค้นพบหรือไม่ และการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในการสนทนานั้นสอดคล้องกับแนวคิด “ไวยากรณ์ที่อิงตามตำแหน่ง” อย่างไร

3.2 คู่วัจนกรรมที่คณะผู้เขียนหนังสือศึกษาวิจัย

การสนทนาโดยทั่วไปนั้นจะประกอบไปด้วยคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ผลัดกันพูดตอบโต้ไปมา ซึ่งแต่ละผลัด (turn) ที่คนหนึ่งกล่าวถ้อยคำออกไปอาจมีผลให้คู่สนทนาต้องพูดถ้อยคำอะไรกลับมา หรือถ้อยคำที่กล่าวนั้นเป็นการตอบโต้ถ้อยคำในผลัดก่อนหน้า ดังนั้นในบทสนทนาที่มีโครงสร้างอย่างง่ายบทหนึ่ง เราจะพบว่าถ้อยคำในผลัดที่อยู่ในลำดับติดกันมักมีความสัมพันธ์กันอย่างที่เรียกว่า “ความเกี่ยวข้องกันแบบเป็นเงื่อนไข” (conditional relevance) คือ การเกิดขึ้นของถ้อยคำของผลัดก่อนหน้าทำให้เกิดถ้อยคำของผลัดถัดมา ซึ่งก็หมายความว่าหลังจากถ้อยคำของผลัดก่อนหน้าถูกกล่าวออกมาแล้ว หากคู่สนทนาไม่ได้กล่าวถ้อยคำที่สัมพันธ์กันในผลัดถัดมา ผู้ที่กล่าวถ้อยคำในผลัดแรกจะรู้สึกทันทีว่าถ้อยคำผลัดถัดมานั้นขาดหายไป เราเรียกคู่ถ้อยคำที่อยู่ในผลัดติดกันและมีความสัมพันธ์เช่นนี้ว่า “คู่วัจนกรรม” (adjacency pairs) เช่น คู่วัจนกรรมการทักทายและทักทายกลับ คู่วัจนกรรมการถามและตอบคำถาม คู่วัจนกรรมการกล่าวชมและรับคำชม เป็นต้น (Sidnell, 2010) ดังนั้นในหนึ่งคู่วัจนกรรมจะประกอบไปด้วยถ้อยคำในสองผลัด คือผลัดแรกและผลัดหลัง หรือที่ในหนังสือเล่มนี้เรียกว่า วัจนกรรมเริ่มต้นและวัจนกรรมตอบกลับ (initiating action and responsive action)

สำหรับคู่วัจนกรรมที่ทำการศึกษาในหนังสือเล่มนี้นั้น คณะผู้เขียนได้เลือกศึกษาถ้อยคำตอบกลับสำหรับวัจนกรรมเริ่มต้น 4 ประเภทคือ การถามข้อมูล การบอกข้อมูล

การประเมินวิจารณ์ และการขอร้อง ซึ่งเหตุที่เลือกศึกษาการตอบกลับของวัจนกรรมเหล่านี้ คณะผู้เขียนชี้แจงว่าเป็นเพราะคู่วัจนกรรมทั้งสองถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม ดังที่ Tomasello (2008) กล่าวว่าแรงจูงใจขั้นพื้นฐานของการสื่อสารของมนุษย์ก็คือ การให้ข้อมูล การแบ่งปัน และการร้องขอ ซึ่งในคู่วัจนกรรมทั้งสองนี้ วัจนกรรมการถามข้อมูลและวัจนกรรมการบอกข้อมูลสัมพันธ์กับการให้ข้อมูล วัจนกรรมการประเมินวิจารณ์เกี่ยวข้องกับการแบ่งปัน ส่วนวัจนกรรมการขอร้องก็เกี่ยวข้องกับการร้องขอนั่นเอง นอกจากนี้รูปแบบโครงสร้างภาษาของวัจนกรรมเริ่มต้น 4 ประเภทยังครอบคลุมรูปประโยคพื้นฐานในภาษามนุษย์ คือ รูปประโยคบอกเล่า รูปประโยคคำถาม รูปประโยคคำสั่ง และรูปประโยคอุทาน คณะผู้เขียนจึงเห็นว่าการศึกษารูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับเหล่านี้ ในอีกแง่หนึ่งก็คือการศึกษาหลักการใช้รูปประโยคตอบกลับของรูปประโยคพื้นฐานของมนุษย์นั่นเอง

3.3 รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับที่คณะผู้เขียนศึกษาวิจัย

เมื่อนึกถึงการสนทนาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน การตอบกลับถ้อยคำก่อนหน้าอาจใช้ถ้อยคำที่แตกต่างหลากหลายไม่อาจคาดเดาล่วงหน้าได้ แต่คณะผู้เขียนชี้ว่าเมื่อจัดกลุ่มถ้อยคำตอบกลับตามประเภทการกระทำของถ้อยคำนั้นว่าช่วยให้ผู้สื่อสารวัจนกรรมเริ่มต้นได้บรรลุเป้าหมายในการเจรจาหรือไม่ จะสามารถแบ่งประเภทการตอบกลับได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ การตอบกลับเชิงบวก (plus response) ซึ่งเป็นการตอบกลับที่ทำให้วัจนกรรมเริ่มต้นบรรลุเป้าหมายในการสนทนาประเด็นนั้น และการตอบกลับเชิงลบ (minus response) ที่ไม่ช่วยให้วัจนกรรมเริ่มต้นบรรลุเป้าหมาย ซึ่งคณะผู้เขียนเลือกศึกษาสังเกตทั้งการตอบกลับเชิงบวกและการตอบกลับเชิงลบของวัจนกรรมทั้ง 4 ประเภท แต่จะเน้นอภิปรายบทบาทของรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับเชิงบวกเป็นหลัก

ทั้งนี้ คณะผู้เขียนได้จำแนกประเภทของวัจนกรรมการตอบกลับของวัจนกรรมเริ่มต้นที่ทำการศึกษาในหนังสือเล่มนี้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ประเภทของวัจนกรรมเริ่มต้นและวัจนกรรมการตอบกลับที่คณะผู้เขียนศึกษาในหนังสือเล่มนี้

วัจนกรรมเริ่มต้น	วัจนกรรมการตอบกลับ	
	การตอบกลับเชิงบวก	การตอบกลับเชิงลบ
การถามข้อมูล	ให้คำตอบ	ไม่ให้คำตอบ
การบอกข้อมูล	แสดงออกว่าข้อมูลที่ได้รับเป็นเรื่องที่ไม่ทราบมาก่อน	แสดงออกว่าข้อมูลที่ได้รับเป็นเรื่องที่ทราบมาก่อนแล้ว
การประเมินวิจารณ์	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
การขอร้อง	ตอบรับคำขอ	ไม่ตอบรับคำขอ

(Thompson et al., 2015, p. 4)

สำหรับรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับนั้น เนื่องจากคณะผู้เขียนต้องการอภิปรายบทบาทของหน่วยทางไวยากรณ์ที่มีขนาดเล็กกว่าประโยค หรือที่เรียกว่า “หน่วยที่ไม่เป็นประโยค” (nonsententials) และ “ประโยคไม่สมบูรณ์” (fragments) ดังนั้นจึงจัดแบ่งประเภทของรูปแบบไวยากรณ์ตามขนาดสั้น-ยาว และส่วนประกอบสำคัญทางไวยากรณ์ของถ้อยคำเป็น 6 ประเภท คือ คำอนุภาค (particle) คำศัพท์หรือวลี (lexical/ phrasal) อนุพากย์อย่างสั้น (minimal clausal) อนุพากย์ขยาย (expanded clausal) อนุพากย์แสดงระดับ (graded clausal) และอนุพากย์ที่ไม่เกี่ยวข้อง (unrelated clausal) ตัวอย่างถ้อยคำตอบกลับของรูปแบบไวยากรณ์แต่ละประเภทดังที่ปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ตัวอย่างถ้อยคำตอบกลับของรูปแบบไวยากรณ์ 6 ประเภท

ตัวอย่างถ้อยคำตอบกลับของรูปแบบไวยากรณ์ 6 ประเภท	
รูปแบบไวยากรณ์	ตัวอย่าง
คำอนุภาค	Oh; Sure; Okay
คำศัพท์หรือวลี	Germany; In China City?
อนุพากย์อย่างสั้น	I will; Does she?
อนุพากย์ขยาย	I just called the store (ตอบกลับ “Who’d you just call?”)
อนุพากย์แสดงระดับ	oh it’s gorgeous (ตอบกลับ “It’s very pretty.”)
อนุพากย์ที่ไม่เกี่ยวข้อง	Are you gonna buy a house? (ตอบกลับ “We’re looking at houses.”)

4. ผลการศึกษารูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับ

จากการศึกษาถ้อยคำตอบกลับในคู่วิจารณ์ทั้ง 4 ประเภทนี้ คณะผู้เขียน นอกจากจะสรุปรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับทั้งการตอบกลับที่ไม่บ่งปัญหา และการตอบกลับที่บ่งปัญหาหรือมีนัยแฝงในแต่ละคู่วิจารณ์แล้ว ยังได้อภิปราย ผลการศึกษาใน 3 ประเด็นที่สำคัญ คือ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบไวยากรณ์ของ ถ้อยคำตอบกลับและถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้น 2) ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทและความหมายของรูปแบบไวยากรณ์การตอบกลับ 3) อภิปรายแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ ไวยากรณ์ขนาดสั้นและยาวที่ใช้ในการสนทนา โดยมีเนื้อหาสำคัญในแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับและถ้อยคำ ในวิจารณ์เริ่มต้น

คณะผู้เขียนชี้ว่า ไม่ว่าจะในคู่วิจารณ์ใด รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับมักมีความเกี่ยวโยงหรืออ้างอิงกับถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้นไม่ในเชิง การตีความหมาย ก็ในเชิงคำศัพท์-ไวยากรณ์ โดยรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับ แต่ละประเภทจะมีการเกี่ยวโยงหรืออ้างอิงกับถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้นในลักษณะ ที่ต่างกัน เช่น เราจะรู้คำศัพท์/วลีสั้น ๆ อย่าง “two thousand four” หมายถึง จำนวนอะไร ก็ต้องอ้างอิงกับถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้น หรืออนุพากย์ขนาดสั้นอย่าง “Does she?” ที่ทั้งความหมายและการเลือกใช้คำสรรพนาม กริยาช่วย เพศ พจน์ กาล ของถ้อยคำตอบกลับล้วนอ้างอิงกับถ้อยคำในผลัดก่อนหน้า ในขณะที่รูปแบบไวยากรณ์ ที่มีขนาดยาว อย่างอนุพากย์ขยายและอนุพากย์แสดงระดับ แม้จะสื่อความหมายได้ ในตัวเอง แต่คำศัพท์-ไวยากรณ์ที่ใช้ก็มักจะอ้างอิงกับถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้นด้วย มีเพียงอนุพากย์ที่ไม่เกี่ยวพันเท่านั้น ที่ทั้งความหมายและคำศัพท์-ไวยากรณ์เป็นอิสระ จากถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้น

จากลักษณะความเกี่ยวโยงกับถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้นที่แตกต่างกัน ทำให้ รูปแบบไวยากรณ์แต่ละประเภทกระทำ “ภารกิจ” ได้ไม่เหมือนกัน อย่างเช่น คำอนุภาค ที่เกี่ยวโยงกับถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้นในเชิงการตีความ แต่ไม่เกี่ยวโยงในด้าน คำศัพท์-ไวยากรณ์เลย การตอบกลับด้วยคำอนุภาคจะเป็นการตอบกลับถ้อยคำ ก่อนหน้าแบบในภาพรวม ไม่เจาะจงเฉพาะส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งของ ถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้น ดังนั้น “ภารกิจ” ที่คำอนุภาคทำได้จึงเป็นการแสดงการรับรู้ การบอกข้อมูลหรือแสดงการตอบรับหรือไม่ตอบรับการขอร้องเท่านั้น ในขณะที่ คำศัพท์/วลี ที่แม้จะเกี่ยวโยงกับถ้อยคำในวิจารณ์เริ่มต้นในเชิงการตีความเช่นกัน แต่จะมุ่งเน้นตอบกลับไปในส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งของถ้อยคำในวิจารณ์

เริ่มต้น คำศัพท์/วลี จึงสามารถใช้ตอบกลับวัจนกรรมการถามข้อมูล วัจนกรรมการบอกข้อมูล และวัจนกรรมการประเมินวิจารณ์ได้ เป็นต้น

แม้ความเกี่ยวโยงระหว่างรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับและถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้นนั้น ส่วนหนึ่งเป็นการเกี่ยวโยงตาม “หลักไวยากรณ์มาตรฐาน” แต่ยังมี ความเกี่ยวโยงที่มาจากการเลือกใช้เป็นการเฉพาะด้วย ทั้งนี้ เพราะรูปประโยคของ ถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้นก็เช่นเดียวกับรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับที่มีทั้ง รูปแบบที่มักใช้และไม่บ่งปัญหากับรูปแบบที่บ่งปัญหา ดังนั้นผู้ตอบกลับจะเลือกใช้ รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับเช่นไร ก็ขึ้นอยู่กับรูปประโยคโดยรวมของถ้อยคำ ในวัจนกรรมเริ่มต้นด้วยว่าเป็นรูปแบบที่บ่งปัญหาหรือไม่ เช่น ในวัจนกรรมการขอร้องนั้น เมื่อผู้ขอร้องรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในขอบเขตที่ผู้ขอร้องมีสิทธิ์ร้องขอได้และโอกาส ถูกปฏิเสธค่อนข้างต่ำ (high entitlement and low contingency) มักจะใช้รูปประโยค ขอร้อง เช่น “Can I X / Could you X” หากผู้ตอบกลับเห็นด้วยกับสิทธิ์การร้องขอ ตามที่ผู้ขอร้องแฝงไว้ในถ้อยคำขอร้อง รูปแบบไวยากรณ์การตอบกลับที่มักใช้ในกรณีนี้ คือ การใช้คำอนุภาค เช่น “Okay” แต่ถ้าผู้ขอร้องใช้คำเช่น “please” ที่แสดงการอ่อนน้อม หรือรูปประโยค “I wonder if X” ที่แสดงความไม่แน่ใจในสิทธิ์การร้องขอของตน รูปแบบไวยากรณ์การตอบกลับเชิงบวก มักเป็นรูปแบบไวยากรณ์ที่มีขนาดยาวขึ้น เช่น อนุภาคอย่างสั้นหรืออนุภาคขยาย เป็นต้น

ในการอ้างอิงคำศัพท์-ไวยากรณ์ของถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้นนั้น คณะผู้เขียน ยังได้ชี้ว่า ถ้อยคำตอบกลับบางกรณีจะนำส่วนประกอบของถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้น มาใช้ทั้งประโยคหรือเกือบทั้งประโยค เช่น ถ้อยคำตอบกลับทวนซ้ำส่วนประกอบสำคัญของถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้น เช่น “It is cool” ในการตอบกลับ “No, but I think it’s cool” หรือ “I will let you know” ในการตอบกลับ “Please let me know if I’m invited” หรือถ้อยคำตอบกลับเกิดจากการปรับเปลี่ยนส่วนประกอบสำคัญบางส่วนของถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้น เช่น “Well, it was all right” ที่ใช้ตอบกลับ “And that’s good” ในวัจนกรรมการประเมินวิจารณ์นั้น แม้ถ้อยคำตอบกลับลักษณะนี้ จะอ้างอิงรูปแบบถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้น แต่ผู้ตอบกลับได้สร้างถ้อยคำขึ้นมาใหม่ โดยการแสดงความเป็นผู้กระทำที่จะรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำนั้น ๆ ด้วยตัวเอง (agency) หรือแสดงการเพิ่ม/ลดระดับการประเมินค่าที่มาจากความคิดเห็นของตนเอง ไม่ใช่แค่การคล้อยตามคู่สนทนา

4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทและการใช้งานของรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับแต่ละประเภท

แม้รูปแบบไวยากรณ์แต่ละประเภทที่ใช้สร้างถ้อยคำตอบกลับจะมีความสัมพันธ์กับถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้นบางอย่างร่วมกันไม่ว่าจะอยู่ในวัจนกรรมใดดังที่กล่าวไว้ใน 4.1 กระนั้นรูปแบบไวยากรณ์แต่ละประเภทก็มีการใช้งานและสื่อความหมายที่แตกต่างกันตามบริบท และแม้ในบริบทหนึ่งสามารถใช้ถ้อยคำตอบกลับได้หลากหลายรูปแบบ แต่รูปแบบไวยากรณ์ที่ต่างกันก็อาจมีบทบาทและความหมายที่แตกต่างกันโดยคณะผู้เขียนได้ชี้ว่าความแตกต่างนี้มาจากปัจจัย 3 ด้าน คือ

1) ประเภทของวัจนกรรมการสนทนา (sequence type)

รูปแบบไวยากรณ์ถ้อยคำตอบกลับทั้ง 6 ประเภทนั้น มิได้ปรากฏใช้กับทุก วัจนกรรมเริ่มต้น เพราะวัจนกรรมเริ่มต้นแต่ละประเภทมีเป้าหมายในการสนทนาที่แตกต่างกัน รูปแบบไวยากรณ์ที่สามารถตอบสนองเป้าหมายนั้นได้ก็จะถูกใช้สร้างถ้อยคำตอบกลับ แต่ถ้าไม่สามารถตอบสนองได้ก็จะไม่ปรากฏใช้เป็นถ้อยคำตอบกลับ เช่น เมื่อวัจนกรรมเริ่มต้นเป็นการถามข้อมูล เป้าหมายการสนทนาคือต้องการเติมเต็มข้อมูล ในกรณีนี้ถ้อยคำตอบกลับอาจจะมีขนาดสั้น-ยาวก็ได้ แต่จะใช้คำอนุภาคไม่ได้ เพราะไม่สามารถให้ข้อมูลที่ประสงค์ได้

2) ตัวขับเคลื่อนการสนทนา (sequence engine)

การเลือกใช้และการตีความถ้อยคำตอบกลับนั้นแตกต่างกันไปตามประเภทของวัจนกรรม เนื่องจากในวัจนกรรมแต่ละประเภทถูกขับเคลื่อนด้วยสิ่งที่แตกต่างกัน จึงทำให้บทบาทในการสื่อความหมายของแต่ละรูปแบบไวยากรณ์ตั้งอยู่บนกระบวนทัศน์ (Paradigm) ที่แตกต่างกัน คือ ในวัจนกรรมการถาม-ตอบข้อมูลและวัจนกรรมการบอก-รับข้อมูลนั้น ตัวขับเคลื่อนการสนทนาคือความรู้ (epistemic engine) ถ้อยคำตอบกลับที่ใช้รูปแบบไวยากรณ์ต่างกัน จึงสื่อความรู้สึกและท่าทีในเชิงของความรู้ที่ต่างกัน เช่น เมื่อถ้อยคำก่อนหน้าคือ “When’s the next election?” การตอบด้วยวลีสั้น ๆ “two thousand four” จะเป็นการให้ข้อมูลด้วยท่าทีที่เป็นกลาง แต่เมื่อตอบด้วยรูปประโยคขยาย “they’re in two thousand four” อาจแสดงความรู้สึกหรือท่าทีอื่น ๆ ด้วย เช่น เรื่องง่าย ๆ แค่นี้ คุณน่าจะรู้อยู่แล้วนะ หรือการตอบกลับการบอกข้อมูลด้วยรูปแบบไวยากรณ์และทำนองเสียงที่ต่างกัน จะแสดงถึงความรู้ของผู้ตอบกลับต่อเรื่องนั้น ๆ ว่า เป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้วหรือยังไม่มีรู้ หรืออาจแสดงความเคลือบแคลงหรือคัดค้านต่อคำบอกเล่าดังกล่าว

ส่วนในคู่วัจนกรรมการประเมินวิจารณ์นั้น ตัวขับเคลื่อนการสนทนาคือพันธะต่อการประเมินวิจารณ์ (commitment to evaluation) รูปแบบไวยากรณ์ถ้อยคำตอบกลับที่ต่างกัน แสดงพันธะหรือการรับผิดชอบต่อการประเมินวิจารณ์ในลักษณะที่ต่างกัน เช่น การตอบกลับ “It is very pretty” ด้วยประโยคอย่างสั้นว่า “It is” นั้น ผู้ตอบเพียงแต่แสดงความเห็นด้วยไปตามที่คู่สนทนาประเมิน แต่เมื่อใช้รูปประโยคแสดงระดับ “It’s gorgeous” ผู้ตอบไม่เพียงเห็นด้วยกับคำประเมินแรกเท่านั้น ยังแสดงพันธะต่อการประเมินในระดับที่มากขึ้นโดยการเพิ่มระดับคำประเมินให้สูงกว่าคู่สนทนาด้วย

สำหรับคู่วัจนกรรมการขอร้องนั้น ตัวขับเคลื่อนการสนทนาคือทัศนคติเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือความปรารถนาต่อการกระทำหนึ่ง ๆ (deontic engine) กล่าวคือ ในการตอบกลับการขอร้องนั้น การเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับที่แตกต่างกัน จะแสดงถึงความเต็มใจในการตอบรับและทัศนคติต่อการขอร้องและหน้าที่ที่จะตอบสนองการขอร้องในระดับหรือลักษณะที่แตกต่างกันไป

3) วิธีการดำเนินไปของการสนทนา (sequence trajectory)

ในการสนทนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของคู่วัจนกรรมหนึ่ง ๆ นั้น อาจประกอบไปด้วยการโต้ตอบไปมาหลายครั้ง ซึ่งเมื่อมองในภาพกว้างคือ มองการสนทนาทั้งบริบทจะพบว่าในบางกรณีนั้น การตอบกลับวัจนกรรมเริ่มต้นอาจจะเกิดขึ้นในหลายผลัด (Turn) จนกว่าจะบรรลุเป้าหมายของวัจนกรรมเริ่มต้น ซึ่งในการโต้ตอบไปมาหลายผลัดนั้น คณะผู้เขียนชี้ว่าคู่วัจนกรรมแต่ละประเภทมีลำดับการเลือกรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับแตกต่างกัน เช่น ในคู่วัจนกรรมการถามข้อมูลแบบบอกเล่า เช่น “How are you feeling those days?” วิธีการดำเนินไปของรูปแบบถ้อยคำตอบกลับในแต่ละผลัดจะเริ่มจากขนาดสั้นไปยาว เช่น ตอบกลับด้วยคำหรือวลีสั้น ๆ แล้วถูกกระตุ้นให้ตอบกลับเพิ่มเติม ถ้อยคำตอบกลับคำถามนี้ในผลัดถัด ๆ มา จึงเป็นรูปแบบไวยากรณ์ที่มีขนาดยาวขึ้น จนได้ข้อมูลที่เพียงพอแล้วจึงจะทำให้วัจนกรรมการถาม-ตอบข้อมูลนี้ถึงจุดสิ้นสุด เช่นเดียวกับคู่วัจนกรรมการประเมินวิจารณ์และคู่วัจนกรรมการขอร้องที่มักจะตอบกลับด้วยถ้อยคำสั้น ๆ ก่อน ถ้าการสนทนาประเด็นนั้นยังไม่บรรลุเป้าหมายการตอบกลับในลำดับถัด ๆ ไปจะใช้ถ้อยคำที่มีขนาดยาวขึ้น ในขณะที่ในคู่วัจนกรรมการบอกข้อมูลนั้น การโต้ตอบไปมาหลายครั้ง ผู้ตอบกลับมักจะตอบกลับด้วยถ้อยคำที่มีขนาดยาวก่อน เพื่อแสดงความสงสัยเคลือบแคลงหรือโต้แย้ง ซึ่งจะทำให้การสนทนาในคู่วัจนกรรมนี้ขยายยาวออกไป แล้วมักจะปิดประเด็นเมื่อผู้ตอบกลับแสดงการรับรู้และยอมรับในข้อมูลนั้นด้วยคำอนุภาค “oh”

4.3 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้นและขนาดยาว

จากผลการศึกษาบทบาทและการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับข้างต้น คณะผู้เขียนได้อภิปรายถึงแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้นกับขนาดยาว หรือรูปแบบไวยากรณ์ที่เป็นประโยคและรูปแบบไวยากรณ์ที่ไม่เป็นประโยค ที่นักภาษาศาสตร์ท่านอื่น ๆ เคยตั้งข้อสังเกตไว้ เช่น แนวคิดเรื่องการละรูป (ellipsis) ที่บอกว่ารูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้นเป็นรูปย่อของรูปแบบไวยากรณ์ขนาดยาว หรือแนวคิดเรื่องรูปภาษาเฉพาะของการกระทำ (action preference) ที่มองว่าการกระทำเชิงบวกหรือพึงประสงค์จะสัมพันธ์กับการใช้รูปภาษาขนาดสั้นและตรงไปตรงมา ในขณะที่การกระทำเชิงลบหรือไม่พึงประสงค์จะสัมพันธ์กับรูปภาษาที่ยาวและซับซ้อน หรือแนวคิดเรื่องความสอดคล้องระหว่างรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้นกับถ้อยคำตอบกลับ (type conforming) เช่น เมื่อวัจนกรรมเริ่มต้นเป็นการถามโดยใช้คำแสดงคำถามแบบเจาะจง เช่น ใคร ที่ไหน เมื่อไร การตอบด้วยคำสั้น ๆ เฉพาะที่ถามก็เพียงพอแล้ว หรือแนวคิดเรื่องการกระชับถ้อยคำที่สุด (minimization) ที่เสนอว่าการสื่อสารที่ดีควรใช้ถ้อยคำให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้

สำหรับแนวคิดต่าง ๆ ข้างต้นนั้น คณะผู้เขียนเห็นว่าอาจมีส่วนถูกต้องอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ต้องสมบูรณ์ทั้งหมด โดยเฉพาะเมื่อนำมาอธิบายบทบาทและความหมายของรูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้นและยาวของถ้อยคำตอบกลับในการสนทนาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ จะพบว่าในบางบริบท เช่น ในการตอบกลับการถามข้อมูลแบบบอกเล่า หรือการขอร้องที่กระทำซ้ำ การตอบกลับด้วยรูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้นอาจไม่ใช่รูปแบบการตอบกลับที่ทำให้คู่สนทนารู้สึกบรรลุเป้าหมายการสนทนาได้ ในขณะที่บางบริบท เช่น การตอบกลับการถามข้อมูลแบบเจาะจงหรือการขอร้องในเรื่องทั่วไปนั้น รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับอย่างสั้น เช่น การใช้คำศัพท์หรือวลีหรืออนุพจน์อย่างสั้นก็สามารถทำให้คู่สนทนาบรรลุเป้าหมายของการสนทนาแล้ว และถือเป็นรูปแบบไวยากรณ์ถ้อยคำตอบกลับที่มักใช้และไม่บังปัญหา ซึ่งรูปแบบไวยากรณ์ถ้อยคำตอบกลับขนาดสั้นที่ใช้ในบริบทเช่นนี้ไม่เหมาะที่จะขยายให้เป็นรูปประโยคที่สมบูรณ์ เพราะอาจจะแสดงนัยแฝงอื่น ๆ จนทำให้คู่สนทนาตีความหมายผิดได้ ดังนั้นการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้น จึงไม่ใช่แค่การละรูปจากรูปประโยคขนาดยาว หรือการกระชับถ้อยคำให้สั้นที่สุด หรือใช้รูปแบบไวยากรณ์แบบใดก็ได้ที่สอดคล้องกับรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำก่อนหน้าอย่างที่ได้มีการเสนอแนวคิดไว้

ดังนั้นคณะผู้เขียนจึงเห็นว่า การเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ในการสร้างถ้อยคำตอบกลับนั้นเป็นไปตามแนวคิดที่เรียกว่า “ไวยากรณ์อิงตามตำแหน่ง” (a positionally sensitive grammar) ซึ่งอธิบายว่าในคู่วาทกรรมแต่ละประเภทรูปแบบไวยากรณ์ถ้อยคำตอบกลับขนาดสั้นและขนาดยาวประเภทต่าง ๆ ล้วนมี “ตำแหน่ง” ที่เหมาะสมแตกต่างกัน ทั้งยังอาจสื่อนัยที่แตกต่างกันจนไม่สามารถใช้แทนกันได้ ทั้งนี้ “ตำแหน่ง” ที่ว่านี้ก็คือตำแหน่งที่อยู่ในลำดับผลการสนทนาของถ้อยคำนั้น ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวจะมีสภาพแวดล้อมของถ้อยคำที่กำหนดรูปแบบไวยากรณ์อันเหมาะสมในการสร้างถ้อยคำตอบกลับในตำแหน่งนั้น ๆ

สำหรับการสร้างถ้อยคำตอบกลับที่ศึกษาในหนังสือเล่มนี้ คณะผู้เขียนอธิบายว่า การเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ดังนี้

1) ประเภทวาทกรรมของถ้อยคำในผลัดก่อนหน้า ที่จะกำหนดว่าถ้อยคำตอบกลับนั้นจะใช้เพื่อกระทำการสิ่งใด เช่น ใช้ให้ข้อมูล หรือการตอบรับการขอร้อง หรือแสดงความเห็นด้วย

2) ท่าที (stance) ที่แฝงในถ้อยคำในผลัดก่อนหน้า ในถ้อยคำของผลัดก่อนหน้านั้นนอกจากจะแสดงการกระทำว่าเป็นวาทกรรมประเภทใดแล้ว ยังแสดงท่าทีที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมนั้น ๆ ด้วย ซึ่งท่าทีที่แฝงในถ้อยคำของวาทกรรมเริ่มต้นก็จะมีผลต่อการเลือกใช้รูปแบบของถ้อยคำตอบกลับ เพื่อให้บรรลุภารกิจของการสนทนา เช่น ในวาทกรรมการขอร้อง เมื่อผู้ขอร้องแสดงท่าทีที่มีความปรารถนาต่อการตอบรับคำร้องขออย่างมาก ถ้อยคำตอบกลับอาจจะต้องใช้รูปแบบไวยากรณ์ขนาดยาว เพื่อแสดงความหนักแน่นในการตอบรับหรืออธิบายถึงความจำเป็นในการปฏิเสธ

3) ตำแหน่งของถ้อยคำในผลัดก่อนหน้า ถ้อยคำในผลัดก่อนหน้าอาจเป็นผลัดแรกของการสนทนาหรือเป็นผลัดในลำดับถัด ๆ มาในการสนทนา ซึ่งตำแหน่งของผลัดแรกมีผลต่อการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับด้วย เช่น ในคู่วาทกรรมการบอกข้อมูลและรับรู้ข้อมูลนั้น เมื่อถ้อยคำที่แสดงวาทกรรมการบอกข้อมูลอยู่ในตำแหน่งแรกของลำดับการสนทนา จะเป็นการบอกข้อมูลให้ผู้พูดเป็นฝ่ายบอกข้อมูลเอง การตอบกลับก็เป็นการแสดงการรับรู้หรือแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่ถูกนำเสนอขึ้น แต่เมื่อวาทกรรมการบอกข้อมูลเกิดในลำดับต่อจากวาทกรรมการถามข้อมูล ถ้อยคำตอบกลับก็เป็นการแสดงท่าทีต่อข้อมูลที่ผู้ตอบกลับร้องขอจากอีกฝ่าย ถ้อยคำตอบกลับสำหรับวาทกรรมการบอกข้อมูลทั้งสองประเภทจึงมีความแตกต่างกัน

4) องค์ประกอบทางไวยากรณ์และลักษณะทางสัทสัมพันธ์ของถ้อยคำในผลัดก่อนหน้า หลังจากผู้ตอบกลับประเมินแล้วว่าถ้อยคำในผลัดก่อนหน้านั้นเป็นวัจนกรรมประเภทใด ผู้พูดแสดงท่าทีอย่างไร และอยู่ในตำแหน่งใดในลำดับการสนทนา การจะสร้างถ้อยคำตอบกลับยังต้องสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางไวยากรณ์ เช่น สรรพนาม เพศ พจน์ กาล รูปบอกเล่า หรือรูปปฏิเสธของถ้อยคำในผลัดก่อนหน้าด้วย เช่นเดียวกับลักษณะทางสัทสัมพันธ์ของถ้อยคำในผลัดก่อนหน้าที่แสดงท่าทีหรือแฝงนัยต่าง ๆ เช่น แสดงการถาม ความลังเล หรือความต้องการปรารภ ซึ่งก็มีผลต่อการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับเช่นกัน

5. คุณค่าของหนังสือ

ในความเห็นของผู้ปริทัศน์ หนังสือ Grammar in Everyday Talk: Building Responsive Actions เป็นหนังสือที่มีประโยชน์อย่างมากเล่มหนึ่งสำหรับการศึกษาวิจัยทางภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์ มีคุณค่าทั้งในด้านเนื้อหาและด้านแนวทางการทำวิจัย

ในด้านเนื้อหานี้ การศึกษารูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับที่คณะผู้เขียนนำเสนอ ไม่เพียงแสดงแบบแผนการใช้ภาษาเพื่อสร้างถ้อยคำตอบกลับในวัจนกรรมต่าง ๆ เท่านั้น ยังได้อธิบายให้เห็นว่ารูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับมีปฏิสัมพันธ์กับถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้นและ “ตำแหน่ง” ในผลัดการสนทนาอย่างไร และรูปแบบไวยากรณ์ขนาดสั้นและขนาดยาวที่สื่อเนื้อหาเดียวกัน ทำไมจึงสั้นยืดยาวไม่เหมือนกัน ซึ่งการศึกษารูปแบบไวยากรณ์จากมุมมองภาษาศาสตร์เชิงปฏิสัมพันธ์ ทำให้ได้เห็นว่า บทบาทและความหมายของรูปแบบไวยากรณ์เหล่านี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากระบบภายในของโครงสร้างภาษาเอง อีกส่วนหนึ่งก็เป็นผลจากรูปแบบการใช้ภาษาของผู้คนในสังคมที่ปฏิบัติซ้ำ ๆ การศึกษารูปแบบไวยากรณ์จากบทสนทนาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจึงช่วยเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบไวยากรณ์ประเภทต่าง ๆ ได้อีกมิติหนึ่ง

ในด้านแนวทางการวิจัยนั้น นอกจากกระบวนการในการศึกษารูปแบบไวยากรณ์ตามมุมมองภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์แล้ว ผู้ปริทัศน์คิดว่าการจำแนกประเภทย่อยของวัจนกรรมเริ่มต้นและการจัดประเภทรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในหนังสือเล่มนี้ เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจศึกษาด้านรูปแบบไวยากรณ์ในวัจนกรรมต่าง ๆ สำหรับการจำแนกประเภทย่อยของวัจนกรรมเริ่มต้นนั้น คณะผู้เขียนได้จำแนกจากตำแหน่งในลำดับผลัดการสนทนาและลักษณะสำคัญของรูปประโยคของ

ถ้อยคำในวัจนกรรมเริ่มต้น เช่น วัจนกรรมการถามข้อมูลที่แยกเป็นการถามข้อมูลแบบเจาะจงกับการถามข้อมูลแบบให้เล่าเรื่อง หรือวัจนกรรมการบอกข้อมูลที่แบ่งเป็นการบอกข้อมูลที่ผู้พูดนำเสนอเองกับการบอกข้อมูลตามที่ถูกร้องขอ ซึ่งเมื่อจำแนกประเภทย่อยออกมา ก็จะทำให้เห็นแบบแผนการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับได้ชัดเจนมากขึ้น ส่วนการจำแนกรูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับที่จำแนกจากส่วนประกอบทางไวยากรณ์ของถ้อยคำที่มีขนาดสั้น-ยาวต่างกัน 6 ประเภทย่อย ก็ทำให้รูปแบบไวยากรณ์ที่คณะผู้เขียนศึกษา ค่อนข้างครอบคลุมรูปประโยคในการตอบกลับได้ทุกประเภท ทำให้ผลการศึกษาที่ได้เป็นภาพรวมของการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ในภาษาอังกฤษ ไม่ใช่เฉพาะรูปประโยคใดรูปประโยคหนึ่งหรือบางรูปประโยคที่มักพบในการศึกษาการใช้ภาษาในวัจนกรรมอื่น ๆ การจำแนกประเภทวัจนกรรมและรูปแบบไวยากรณ์ในหนังสือเล่มนี้จึงน่าจะแนวทางให้ผู้สนใจศึกษาไวยากรณ์ในภาษาพูดและวัจนปฏิบัติในการสนทนานำไปอ้างอิงได้

ทั้งนี้ แม้ว่าหนังสือ Grammar in Everyday Talk: Building Responsive Actions จะมีเนื้อหาในเชิงทฤษฎีค่อนข้างมาก เหมาะกับผู้อ่านที่เป็นนักศึกษาหรือนักวิจัยด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์ แต่คณะผู้เขียนได้จัดทำตารางสรุปเนื้อหาสำคัญและตัวอย่างบทสนทนาไว้ตลอดทั้งเล่ม พอจะช่วยให้เข้าใจแบบแผนการใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในแต่ละวัจนกรรมได้ ดังนั้นแบบแผนการเลือกใช้รูปแบบไวยากรณ์ของถ้อยคำตอบกลับในการสนทนาครั้งนี้ จึงน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับครูอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศในการนำความรู้ดังกล่าวไปอ้างอิงและประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้เช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- Fox, B. A., & Thompson, S. A. (2010). Responses to wh-questions in English conversation. *Research on Language and Social Interaction*, 43(2), 133-156. <https://doi.org/10.1080/08351811003751680>
- Thompson, S. A., Fox, B. A., & Couper-Kuhlen, E. (2015). *Grammar in everyday talk: Building responsive actions*. Cambridge University Press.

- Schegloff, E. A. (1996). *Turn organization: One intersection of grammar and interaction*. In E. Ochs, E. A. Schegloff, & S. A. Thompson, (Eds.), *Interaction and grammar* (pp. 52-133). Cambridge University Press.
https://www.researchgate.net/profile/Emanuel-Schegloff/publication/299534818_Turn_organization_One_intersection_of_grammar_and_interaction/links/5873e8fb08ae6eb871c661c9/Turn-organization-One-Intersection-of-grammar-and-interaction.pdf
- Selting, M., & Couper-Kuhlen, E. (Eds). (2001). *Studies in interactional linguistics*. John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/sidag.10>
- Sidnell, J. (2010). *Conversation analysis: An introduction*. Wiley-Blackwell.
- Tomasello, M. (2008). *Origins of human communication*. MIT Press.